

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

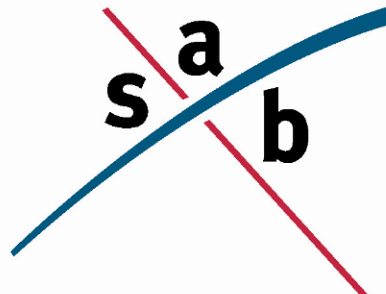
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

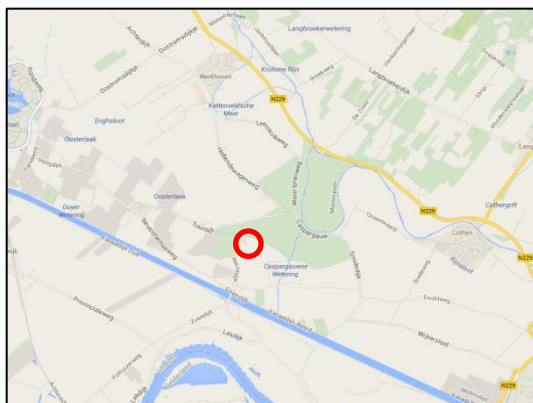
Briefrapport

aan: Gemeente Wijk bij Duurstede
van: SAB
ons kenmerk: ZON/GEST/140326
datum: 9 oktober 2014
betreft: quick scan flora en fauna, sloop varkensstal Nachtdijk 5, Cothen

AANLEIDING EN METHODE

Op het terrein van Nachtdijk 5 te Cothen is men voornemens een voormalige varkensstal te slopen en het terrein ten noorden daarvan op te schonen. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 12 september 2014. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Links topografische kaart met globale ligging van het plangebied rood omcirkelt. Rechts luchtfoto met globale ligging van het plangebied te Cothen geel omkaderd (bron Google Maps).

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

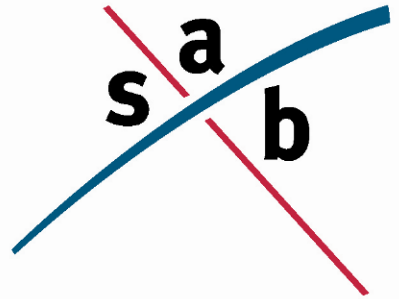
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt ongeveer 3,5 kilometer buiten de kern van Cothen (gemeente Wijk bij Duurstede, provincie Utrecht). De gemeente Wijk bij Duurstede grenst in het noorden aan de gemeente Bunnik, in het noordoosten aan de gemeente Utrechtse Heuvelrug, in het zuiden aan de gemeente Buren en in het westen aan de gemeentes Culemborg en Houten. Cothen ligt omsloten door agrarisch gebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en het rivierengebied. Het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek ten zuiden van het plangebied zijn de dichtstbijzijnde grote wateren. Wijk bij Duurstede is de dichtstbijzijnde kern. De dichtstbijzijnde grote stad is Utrecht. Het plangebied zelf ligt op een agrarisch bedrijvenperceel dat ten westen wordt begrensd door de Nachtdijk. Aan de noord-, oost- en zuidkant bevindt zich akker- en grasland.

Het plangebied bestaat uit een oude varkensstal met aan de noordkant een stuk terrein waar allerlei materialen liggen, zoals takkenbossen en oude betonblokken. Dit stuk terrein is onverhard en begroeit met kruidige vegetatie. Rondom de varkensstal is het terrein wel geheel verhard, met enkel hier en daar een plant tussen de voegen. De schuur bestaat uit baksteen en bevat een spouw. Het dak bestaat uit golfplaten. De foto's op de volgende pagina vormen een impressie van het plangebied in zijn huidige staat.

Van de toekomstige situatie is nog weinig bekend. Wel is duidelijk dat de oude varkensstal geamoveerd zal worden en dat er een vorm van groenbeplanting (waarschijnlijk in de vorm van struiken en bomen) in plaats van de varkensstal en het stuk aangrenzend terrein zal komen.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

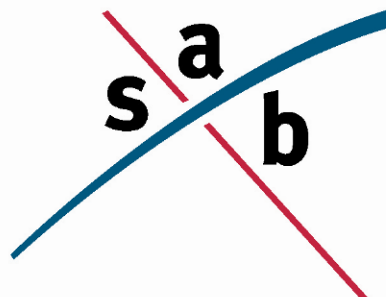
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

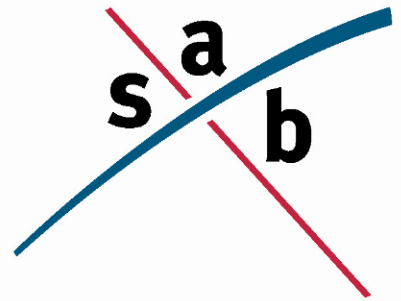

Van linksboven naar rechtsonder: te amoveren varkensstal; bezien vanuit oosten richting westen. Oostkant agrarisch bedrijventerrein met oude en nieuwe stal; bezien vanuit oosten richting zuidwesten. Rommelig stuk terrein ten noorden van de oude varkensstal; bezien vanuit oosten richting noordwesten. Rond het terrein is akker- en weiland aanwezig; bezien vanuit oosten richting oosten.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS en weidevogelgebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar deze dienen bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied te Cothen ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn op een afstand van 7,5 km. De ruimtelijke ingreep zal een kleine verstoring veroorzaken in de directe omgeving van het plangebied. Gezien de afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied en tussenliggende verstoring (zoals de kern van Wijk bij Duurstede) zal deze verstoring het natuurgebied niet bereiken. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn is daarom niet te verwachten.

Het plangebied ligt niet in de EHS en weidevogelgebied. De EHS ligt op een afstand van 650 meter van het plangebied. Bij de ruimtelijke ingreep zal voor korte tijd verstoring worden veroorzaakt in de buurt van het plangebied door de sloop van de stal. Voor de stal komt enkel een groenstrook in de plaats. De nieuwe situatie zal hierdoor eerder een minder verstorend effect hebben dan de oude situatie. Gezien de afstand van het plangebied tot de EHS, de geringe omvang van de ruimtelijke ingreep en de beoogde nieuwe situatie is van een negatief effect op de natuurwaarden van de EHS geen sprake.

Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op ongeveer 2,5 km van het plangebied. De beoogde plannen zullen door de afstand en de geringe omvang van de ruimtelijke ingreep geen negatief effect hebben op het weidevogelgebied.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde plant- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

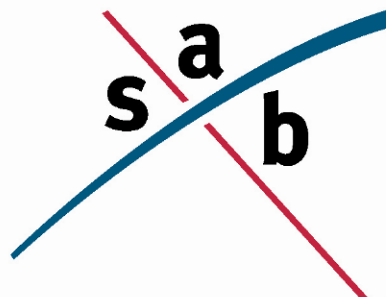
Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanebloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het plangebied, maar nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Tijdens het veldbezoek is een soort latrine (plaats met meerdere uitwerpselen) aangetroffen tussen op elkaar gestapelde betonplaten met een tussenruimte. De uitwerpselen zijn van een wezel of hermelijn. Ze zijn niet vers. Dergelijke sporen zijn niet op een andere locatie aangetroffen. Zowel de wezel als hermelijn vallen onder het lichte beschermingsregime.

Links: vindplaats van uitwerpselen van wezel of hermelijn rood omcirkeld. Rechts: enkele uitwerpselen apart gefotografeerd.

Strikt beschermde soorten

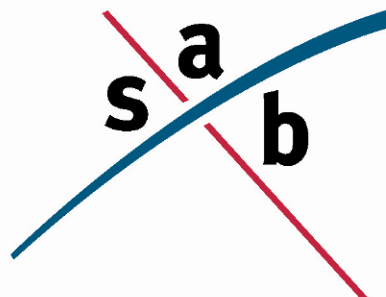
Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komt de strikt beschermde gewone dwergvleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Deze soortgroep is voor wat betreft hun verblijfplaatsen te verdelen in twee groepen. De ene groep heeft zijn verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen (in spouwmuuren, achter gevelbetimmering, etc.) en de andere groep vooral in bomen (in uitgerotte holtes, in spechtenholen, achter loszittend schors). In het plangebied is enkel een gebouw aanwezig. De bomen op het gehele terrein zullen behouden blijven. Vleermuizen gebruiken vaak open stootvoegen om in de spouwmuur te komen. Ook kieren tussen dakpannen en de muren aan de kopse kant van gebouwen worden vaak gebruikt om onder het dak of in de spouwmuur te kruipen. Gedurende het veldbezoek is de oude varkensstal uitvoerig geïnspecteerd op aanwezigheid van dergelijke kieren en spleten. Er zijn een paar voegen in de muren waar het metselwerk ontbreekt. Deze spleten waren allen op een hoogte van ongeveer 2 meter. Aangezien vleermuizen voldoende ruimte nodig hebben voor een aanvliegroute, dienen invliegopeningen minimaal op 3 meter hoogte te zitten. Omdat het maar om enkele kieren gaat, die niet op de gewenste hoogte zitten, is aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied niet te verwachten.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij of watergang, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. Het plangebied bevat geen bomenrij of ander doorgaand lijnvormig element. De aanwezigheid van een essen-

tiële vliegroute is daarom uit te sluiten. Nader onderzoek naar een essentiële vliegroute is niet noodzakelijk.

Vleermuizen foerageren op plekken waar insecten zijn. Insecten komen vooral voor in groene gebieden, zoals een groep bomen, struiken of boven kruidenrijk grasland. Dergelijke groene elementen zijn op dit moment niet aanwezig binnen het plangebied. Foeragerende vleermuizen zijn daarom uit te sluiten. Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied is derhalve niet noodzakelijk.

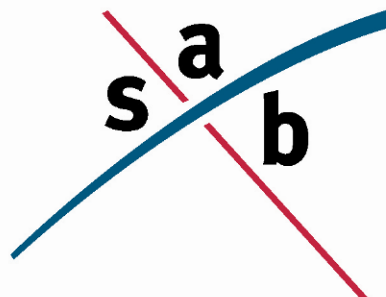
Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied meerdere jaarrond beschermde vogelsoorten voor. Gezien de aanwezigheid van bebouwing en een stuk ruig terrein zijn enkel de soorten huismus, kerkuil en steenuil te verwachten. De eigenaar van het terrein gaf aan dat een aantal jaar geleden een uilenkast is geplaatst door de plaatselijke uilenwerkgroep op een kleine open zolder in de te amoveren varkensstal. Er heeft echter nooit een uil in gebroed. De uilenkast is vervolgens weer weggehaald. Op de betreffende zolder waren ook geen sporen van uilen aanwezig tijdens het veldbezoek. De gehele varkensstal is ook gecontroleerd op aanwezigheid van uilen. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden. Aanwezigheid van een nest van een kerkuil of steenuil is daarom niet te verwachten. Nader onderzoek naar deze vogelsoorten wordt niet noodzakelijk geacht.

Tijdens het veldbezoek zijn huismussen aangetroffen aan het oostelijke uiteinde van de varkensstal. De nesten van deze soort zijn jaarrond beschermd. Tijdens het veldbezoek is niet duidelijk geworden of deze soort een nest heeft in de oude varkensstal. Wel kan worden vastgesteld dat de schuur en de directe omgeving geen optimaal broedbiotoop vormt voor de huismus, aangezien direct rond de schuur weinig beschutting, voedsel en water voorhanden is. Het woonhuis ten westen van het plangebied is duidelijker geschikt als broedplaats, vanwege de hoeveelheid groene struiken. Het is mogelijk dat huismussen gaan broeden in suboptimaal gebied. Nader onderzoek naar deze soort zal in dit geval duidelijkheid geven of de huismus binnen het plangebied broedt.

Tijdens het veldbezoek zijn de niet jaarrond beschermde soorten koolmees, witte kwikstaart, spreeuw en torenvalk waargenomen. Het is mogelijk dat deze soorten een nest in de buurt van het plangebied zullen zoeken. Tijdens het broeden zijn deze vogelsoorten strikt beschermd. Om verstoring tijdens het broeden door sloop- en opruimwerkzaamheden te voorkomen, wordt geadviseerd om deze ruimtelijke ingrepen te starten buiten de broedperiode van half maart tot half augustus. Als buiten de broedperiode wordt gestart merken vogels bij het zoeken van een geschikte broedplaats dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is. Ze zullen dan elders een geschikte broedplaats zoeken.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de strikt beschermde ringslang voor. Deze soort is sterk gebonden aan oppervlaktewater en komt voor in vochtige heidevelden, uiterwaarden, hooilanden en slootkanten en langs rijk gestructureerde oevers van beken en rivieren. Aan gezien in het plangebied geen open water aanwezig is, is de aanwezigheid van deze soort niet te verwachten.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de strikt beschermde vissoorten kleine modderkruiper en bittervoorn in de buurt van het plangebied voor. Echter, binnen het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, insecten, overige ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen strikt beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, insecten en andere ongewervelden in de buurt van het plangebied voor. In het plangebied zijn algemene soorten als grote brandnetel, klein springzaad en ridderzuring aanwezig. Deze soorten groeien op voedselrijke en verstoorde grond. Strikt beschermde plantsoorten groeien niet op dergelijke grond. Aanwezigheid van strikt beschermde plantsoorten is derhalve niet te verwachten.

Het plangebied vormt door het stenige en rommelige terrein ten noorden van de oude varkensstal geschikt leefgebied voor de steenmarter. Echter, deze soort komt (nog) niet zo westelijk in Nederland voor. Amfibieën zijn afhankelijk van open water om zich voort te planten. Omdat open water ontbreekt in het plangebied, is voortplanting niet mogelijk. Dit verkleint de kans op aanwezigheid van amfibieën. Aanwezigheid van strikt beschermde amfibiesoorten is daarom zeer onwaarschijnlijk.

Maar een zeer klein deel van de insecten en overige ongewervelden is beschermd. De beschermde soorten zijn gebonden aan een zeer specifieke en in Nederland zeldzame leefomgeving, zoals blauwgrasland of hoogveen. Het is daarom niet te verwachten dat dergelijke strikt beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied. Nader onderzoek naar vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, insecten en overige ongewervelden wordt niet noodzakelijk geacht.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden, EHS en weidevogelgebieden wordt niet noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Nader onderzoek naar het voorkomen van nesten van de jaarrond beschermde huismus zal uitsluitend geven over de aanwezigheid van nesten binnen het plangebied aan de Nachtdijk 5 te Cothen. Aan- of afwezigheid van nesten wordt met voldoende zekerheid aangetoond middels twee veldbezoeken in de periode van 1 april tot en met 15 mei (2015) met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Zo adviseren wij om de takkenbossen en steenhopen die ten noorden van de oude varkensstal liggen (ook de

SAB • Arnhem

bezoekadres

Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

correspondentieadres

Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11

F [026] 357 66 11

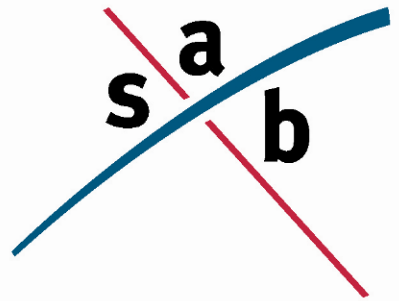
I www.sab.nl

E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

plaats waar de uitwerpselen van hermelijn of wezel zijn aangetroffen) te behouden en te integreren in het nieuw te realiseren groen. Soorten als wezel, hermelijn, egel, roodborst en winterkoning kunnen hier een geschikte schuil-, verblijf- of nestplaats vinden.

Daarnaast adviseren wij om de varkensstal in één richting te slopen. Daarnaast dienen zoveel mogelijk ramen en deuren geopend te zijn. Op deze manier hebben eventueel aanwezige dieren de meeste kans om succesvol uit de stal te vluchten.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

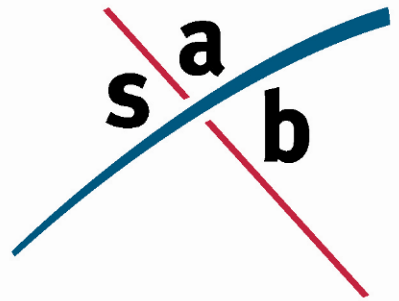
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. Soortenstandaard Huismus, versie 1.1. Zwolle.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.provincie-utrecht.nl

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl